

NORGES HØYESTERETT

Den 23. september 2005 avsa Høyesterett dom i

HR-2005-01517-A, (sak nr. 2005/878), straffesak, anke,

A (advokat Erik Keiserud)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Gert Johan Kjelby)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Øie**: Saken gjelder utmåling av straff for vold mot politiet og reiser særlig spørsmål om betydningen av at den domfeltes anke til Høyesterett ble forlagt hos påtalemyndigheten i ett år.
- (2) Ved tiltalebeslutning 16. mai 2003 utferdiget av statsadvokatene i Hordaland ble A satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 127 første ledd første straffalternativ om vold mot offentlig tjenestemann og § 162 første ledd om ulovlig befatning med narkotika.
- (3) Grunnlaget for tiltalens post I om vold mot offentlig tjenestemann var slik:

”Tirsdag 27. august 2002 ca kl 1525 på Askøy, sparket han politibetjent Lars Geitle i halsen for å hindre eller vanskeliggjøre politiets pågrepelse av B.”
- (4) Tiltalens post II om narkotikaforbrytelse gjaldt tilvirkning og/eller oppbevaring av elleve cannabis-planter.
- (5) Midthordland tingrett avsa 13. november 2003 dom med slik domsslutning:

”1 A født 00.00.67 dømmes for overtredelse av legemiddeloven § 31, 2 ledd jf § 24, 1. ledd til en straff av bot på 5 000 – femtusen kroner – subsidiært 12 – tolv – dagers fengsel.

2 A født 00.00.67 frifinnes for tiltalens post I.”

- (6) Påtalemyndigheten anket til Gulating lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalens post I. Lagmannsretten avsa 1. april 2004 dom med slik domsslutning:

”A født 00.00.67 dømmes for overtredelse av straffeloven § 127, 1. ledd, 1. straffalternativ, sammen med det forhold som er rettskraftig avgjort ved Midhordland tingretts dom av 13.11.2003, til fengsel i 24 dager.”

- (7) Da A fikk lagmannsrettens dom forkynt 17. juni 2004, krysset han av i skjemaet for stevnevitneforkynnelse at han anket hele dommen, men oppga ingen nærmere begrunnelse for anken. Sakens originaldokumenter ble imidlertid forlagt hos påtalemyndigheten i april 2004 og gjenfunnet først 14. april 2005. Ved brev 8. mai 2005 ble As forsvarer gjort kjent med anken. I støtteskriv 14. juni 2005 ble det opplyst at anken gjaldt straffutmålingen.
- (8) Ved Midhordland tingretts dom 31. mars 2005 ble A dømt for overtredelser av vegtrafikkloven og legemiddeloven. Forholdene ble begått i 2004 og altså senere enn de forhold vår sak gjelder.
- (9) Forsvareren har anført at selv om det for vold mot offentlig tjenestemann som utgangspunkt skal reageres med ubetinget fengsel, er det i dette tilfellet grunnlag for å gjøre straffen betinget. Han har vist til at den volden som er utøvd, er beskjedent, og at kravet i Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 6 nr. 1 om rettergang innen rimelig tid er brutt.
- (10) Aktor har bestridt at den vold som er utøvd, er så beskjedent at det gir grunnlag for en betinget reaksjon. Han har også bestridt at artikkel 6 nr. 1 er krenket, men mener at saksbehandlingstiden likevel har vært så lang at straffen av den grunn bør gjøres betinget. Bot bør etter aktors syn ikke idømmes i tillegg. A ble 16. oktober 2003 ilagt et forelegg på 3000 kroner for en narkotikaforgåelse. Forholdet kunne ha vært pådømt sammen med de forhold vår sak gjelder, jf. straffeloven § 64. Hensett til As formuesforhold bør det ikke illegges en ytterligere bot.
- (11) *Jeg er kommet til at anken må tas til følge.*
- (12) Volden mot politiet er det klart mest alvorlige forholdet A nå er dømt for. Om de nærmere omstendigheter rundt handlingen uttaler lagmannsretten:

”Rettens flertall (seks dommere) finner bevist utenfor rimelig tvil at tiltalte for å hindre eller vanskeliggjøre politiets pågrep av B som han visste befant seg i husets første etasje, hindret eller søkte å hindre politiet i å nå frem til henne. Han gjorde det ved å bruke den ene foten sin mot overkroppen/halsen til politibetjent Geitle, mens denne stod i ytterdøren og tiltalte innenfor. Politibetjenten fanget imidlertid foten opp og fikk skjøvet tiltalte tilbake.”

- (13) Forsvareren har anført at volden var så lite alvorlig at den ligger i nedre del av anvendelsesområdet for straffeloven § 127. Det er jeg ikke enig i. Selv om politibetjenten ikke ble truffet av sparket, hadde handlingen et klart skadepotensial. Men forholdet var ikke av de mest alvorlige.

- (14) Ved vold mot politiet er den klare hovedregel at det skal idømmes ubetinget fengsel. Det gjelder også ved mindre alvorlige forhold, jf. blant annet Rt. 2005 side 728 avsnitt 12. Betinget fengsel, eventuelt samfunnsstraff, kan bare idømmes når det foreligger spesielle forhold som med tyngde taler for slik straff. Ser vi bort fra tidsperspektivet, er ubetinget fengsel klart den rette reaksjon i vår sak.
- (15) Både faktum og jus i saken er oversiktlig, og etterforskningen var lite tidkrevende. Likevel tok det over åtte måneder fra volden mot politibetjenten til tiltale ble tatt ut. I tillegg kommer at saken ble forlagt hos påtalemyndigheten i ett år.
- (16) EMK artikkel 6 nr. 1 gir krav på ”rettergang innen rimelig tid”. I Den europeiske menneskerettsdomstols dom 26. mai 1993 i saken Bunkate mot Nederland hadde myndighetene vært totalt inaktive i femten måneder. Dette var i seg selv tilstrekkelig til at EMK artikkel 6 nr. 1 var brutt. I en sak som vår, mener jeg at også total inaktivitet i ett år representerer en krenkelse av artikkel 6 nr. 1.
- (17) For å kompensere for bruddet på artikkel 6 nr. 1 må straffen reduseres, jf. EMK artikkel 13, som gir krav på et effektivt nasjonalt rettsmiddel. Dette er også i samsvar med langvarig norsk straffutmålingstradisjon, jf. Rt. 2003 side 1818.
- (18) Ved fastsettelsen av straffen legger jeg – i tillegg til forsinkelsen på ett år – vekt på at det også tok for lang tid før tiltale ble tatt ut. Samlet saksbehandlingstid er nå tre år og en måned. Jeg finner ikke å kunne legge vekt på domfellelsen 31. mars i år og etter omstendighetene heller ikke på at A også tidligere er straffedømt. Etter mitt syn bør straffen i sin helhet gjøres betinget. Ved en eventuell soning av straffen kommer en dag til fradrag for frihetsberøvelse, jf. straffeloven § 60. Jeg er enig med aktor i at bot ikke bør idømmes i tillegg.
- (19) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at fullbyrdelsen av straffen utsettes etter reglene i straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.

Ved en eventuell soning av straffen kommer 1 – en – dag til fradrag for frihetsberøvelse.

(20)	Dommer Støle:	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
(21)	Dommer Skoghøy:	Likeså.
(22)	Dommar Utgård:	Det same.
(23)	Dommer Matningsdal:	Likeså.

(24) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at fullbyrdelsen av straffen utsettes etter reglene i straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.

Ved en eventuell soning av straffen kommer 1 – en – dag til fradrag for frihetsberøvelse.